

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Antun Stišćak (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak: COLORPRINT Bjelovar

Broj 13 - ožujak 1990.

God. XIII.

Naklada: 900 komada

Naslovna stranica: Keltski novac iz Ribnjačke kraj Bjelovara, 1. st. pr.n.e.

A-990/92

time istakne i predmete i način života dobrostojećeg građanskog sloja i diskretno memorira donatora i njegovu porodicu, ali i da računa s onim materijalom koji je stanovitog kulturnog i umjetničkog značenja."

Tako adaptirana zgrada i muzejska postava svečano je otvorena za javnost 6. listopada 1989. godine, uz prigodni koncert prof. Vladimira Krpana. Tiskan je i katalog zbirke.

Koncepcija zbirke, inventarizacija: Marijan Špoljar. Suradnici, inventarizacija: Venija Bobnjarić, Oka Ričko, Vlatka Pavić, Miroslav Klemm, mr. Stanko Staničić, dr. Zorko Marković. Tehnička realizacija: Marija Knez, Suzana Kolarek, Vlado Kolarek. Katalog fotografije: Vladimir Kostjuk. Aksonometrija: Damir Crnković.

Zorko MARKOVIĆ, Muzej grada Koprivnice

Sjeverna Hrvatska u dva suplementa Bibliografije o Ilirima

(1. A. Stipčević, *Bibliographia Illyrica, Supplementum 1978-1982, Posebna izdanja LXXVI/12, Sarajevo 1984, str. 165*; A. Škegro, *Bibliographia Illyrica, Supplementum 1982-1987, Posebna izdanja LXXXVII/13, Sarajevo 1988, str. 245*)

Dva suplementa koja obuhvaćaju razdoblje od 10 godina zapravo su nastavak bibliografija o Ilirima iz 1967, 1974. i 1978. godine, koje je izdao Centar za balkanološka ispitivanja Akademije nauka i umjetnosti BiH, čiji je autor prof. dr. Aleksandar Stipčević, a urednik cijele edicije akademik Alojz Benac. Može se primijetiti da su u četvrtoj (ovdje prvoj) i petoj (ovdje drugoj) knjizi glasila iz sjeverne Hrvatske dosta slabo zastupljena, ako ne računamo izdanja iz Zagreba. Tako u kraticama nema Osječkog zbornika, Vjesnika Muzeja Požeške kotline, Vjesnika muzeja broskog Posavlja, Križevačkog zbornika, Glasnika slavonskih muzeja, niti nekoliko zbornika građe kao Varaždinskog zbornika iz 1983, Virovitičkog zbornika iz 1984, zbornika Ludbreg i monografije Bjelovar itd.

U prvoj knjizi spominju se samo naš Muzejski vjesnik i Podravski zbornik iz cijele sjeverne Hrvatske (!), dok su u drugoj analizirani Anali Zavoda JAZU iz Osijeka, Čardak iz Županje, Godišnjak Gradskog muzeja Varaždin, Muzejski vjesnik, Podravski zbornik i Zbornik muzeja Đakovštine. Svaka bibliografija je dobrodošla, ali nas čudi izostajanje tolikog broja različitih glasila, časopisa i zbornika radova. Ovdje napominjemo i neke izostavljene

zbornike radova međunarodnog karaktera u kojima se nalaze teme iz ranoga i srednjeg brončanog doba iz jugoslavenskog dijela Panonije i Podunavlja: Budapest-Velem 1977, te *Kulturen der FBZ, Beograd 1984*; nasuprot tomu, spominju se i iz sjevernih krajeva teme od početka brončanog doba, što nije logično. U nekome od slijedećih suplemenata valjalo bi to svakako ispraviti, budući da u ovdje navedenim knjigama postoje i radovi koji bi trebali biti ovdje uvršteni, bez obzira na problematičnost pripisivanja nekih područja Ilirima (ili Protoilirima). Ovakva bibliografija je manjkava s obzirom na činjeničnu uvrštenost čitavog sjevernohrvatskog prostora u prvobitni koncept. Također je mnogo korektorskih grešaka, pa su iskrivljena imena autora, nazivi lokaliteta, pa čak i naslovi djela. Ipak, valja istaknuti veliku preglednost, detaljiziranje sadržaja većih radova, podjelu na autorski niz i predmetni indeks, te obuhvaćenost velikog broja stranih publikacija (iz Italije, Austrije, Albanije, Švicarske, Rumunjske, Mađarske, Poljske, SSSR-a, Njemačke, Francuske, Velike Britanije i SAD).

Od arheologa koji su obrađivali teme iz SZH uvršteni su D. Balen Letunić, Z. Homen, V. Liščić, N. Majnarić-Pandžić, Z. Marković, I. Mirnik, A. Stipčević, M. Šimek, J. Vidović, K.

Vinski Gasparini, D. Božič, J. Crnički, M. Guštin, M. Garašanin, P. Kos, M. Medar, J. Šašel, te Z. Škoberne-D. Lapajne. S najviše radova iz SZH zastupljeni su M. Šimek (11+4), Z. Marković (7+5), D. Balen Letunić (3+1), K. Vinski Gasparini (1+2) i J. Vidović (1+2).

I na kraju opaske u vezi s našim Muzejskim društvom i njegovim izdanjima: 1. u toku 10 godina izlažanja Muzejski vjesnik izlazio je u Koprivnici, Varaždinu i Čakovcu, a među objašnjenjima kratica kao mjesto izlaženja spominje se isključivo Koprivnica; 2. u knjizi A.

Škegra kao mjesto izlaženja našega zajedničkog arheološkog kataloga iz 1986. godine, uz samo jedan tekst, spominje se Zagreb (?!); sličan slučaj dogodio se u beogradskom Starinaru br. 38/1987 gdje se taj naš katalog navodi kao publikacija izašla u Bjelovaru, a kao urednik navodi se kolegica D. Balen Letunić, dok je istina da je izašao u Koprivnici i da je urednik autor ovog članka. Valjalo bi da se nama i našim kolegama takve greške ipak rjeđe događaju.

Tonko MAROEVIĆ, Zagreb

Marijan Špoljar: monografija MIRKO VIRIUS, izd. Podravski zbornik, Koprivnica, 1989.

(Izdavačka recenzija)

O zanimljivom i iznimno vrijednom opusu Mirka Viriusa razmjerno je mnogo pisano, ali zapravo nikad sustavno i cjelovito. Čak je i mala monografija Dimitrija Bašičevića (tiskana pred puna tri desetljeća) ostala dužna odgovora na neka pitanja slikareva formiranja i njegova pomalo anomalnog, autsajderskog položaja - kako u odnosu na grupu "Zemlja", tako i obzirom na samu "hlebinsku školu". Naime, Mirko Virius se pojavio s nekoliko godina "zakašnjenja", tj. nakon formalnog raspada likovne grupacije u okrilju koje je mogao naći najprimjereniji odjek i razumijevanje, a djelovao je izvan Hlebina - istina, u nedalekom Đelekovcu i u kontaktu s protagonistima prvog naraštaja slikara-seljaka iz obližnjeg mjesta (Generalić, Mraz).

Poduhvativši se ovom prigodom cjelovite prezentacije Viriusova djela, povjesničar umjetnosti Marijan Špoljar sasvim logično je započeo upravo problematikom slikareva društvenog konteksta i specifičnih povijesnih prilika u vrlo kratkom periodu njegove aktivnosti. Ne smijemo, naime, zaboraviti, da Virius slikarski starta 1936, kao četrdesetsedmogodišnjak, a

prestaje se baviti slikarstvom već 1939, nekoliko godina prije tragične smrti. Dakle, u nepune četiri godine nastalo je (i tek dijelom sačuvano) sve ono što tvorno svjedoči njegovu teško usporedivu izražajnu snagu, a ako i povjerujemo svjedočanstvima kako je nešto crtao još u ruskom zarobljeništvu (za prvoga svjetskog rata) i kako se vratio papiru i tušu u ustaškom logoru, dobit ćemo samo simbolički prolog i epilog neobične kreativne biografije.

Marijan Špoljar je minuciozno ocrtao socijalno-kulturnu klimu kasnih tridesetih godina u nas, s posebnim osvrtom na hrvatsko seljaštvo i podravsko selo, videći u Viriusovu slučaju realizaciju nekih latentnih mogućnosti (djelovanje KP i HSS-a, druženje sa seljakompiscem Miškinom i utjecaj Petra Franjića), a naročito detektirajući nemogućnost slikareva uklapanja u idilično-idealističke tendencije nekakva autarkičnog "ruralnog reda" i uljepšanog života u prirodnom elementu. Kod Viriusa je uvijek prevladavala potreba izravnog i oporog govora, utemeljenog na čvrstoj faktografiji i doživljaju tegobe življenja. I kad nisu izričito "angažirana", njegova djela redovito